

תקנת קריאת ההפטרה

ברייתא וגמרא מגילה לא, א

תנו רבנן בפסח קורין ... ומפטירין ... יום טוב האחרון ... ומפטירין ... (ברייתא שלימה היא ... אלא שבעלי הגמרא אפסיקוה לפרש בכל מועד יום ביום מה תיקנו האחרונים שנהגו לעשות ב' ימים לקרות ביום שני, לפי שהברייתא נשנית בארץ ישראל שאין עושין יום טוב אלא יום אחד, רש"י).

רמב"ם סדר תפלות

העניינות שנהגו רוב העם לקרות מן הנביאים בכל שבת ושבת ומפטירין בהן ואלו הן: בראשית...

המכריע סי' לא

וראיתי שרבינו תם ... בנביאים מתקנת עזרא הוא.

אבודרהם, שחרית של שבת

ולמה מפטירין בנביאים לפי שגזרו על ישראל שלא יקראו בתורה וכנגד שבעה שהיו עולין לקרות בתורה ואין קורים פחות משלשה פסוקים עם כל אחד ואחד תקנו לקרות כ"א פסוקים בנביאים.

תשבי (הובא בתוספות יום טוב מגילה פ"ג מ"ד) ערך פטר

והנה אכתוב מה היא סבת ההפטרה כפי מה שמצאתי כתוב, שאנטיכוס הרשע מלך יון גזר על ישראל שלא יקראו בתורה ברבים, מה עשו ישראל, לקחו פרשה אחת מנביאים, שענינה דומה לענין מה שכתוב בפרשה של השבת ההיא ... ועתה אף שבטלה הגזרה, המנהג הזה אינו בטל.

שוע"ר סי' רפד

א המפטיר בנביא לא יפחות מכ"א פסוקים בשבת, ששבעה עולים לקרות בתורה, וצריך שיפטיר בנביא ג' פסוקים כנגד כל אחד מהעולים. מפני שפעם אחת גזרו שמד על ישראל שלא יקראו בתורה וקראו בנביאים מענין הפרשה שבעה, כנגד השבעה שהיו צריכים לקרות בתורה, ולא היו פוחתין מג' פסוקים לכל אחד כמו שאין פוחתין בתורה, והרי בין כולם כ"א פסוקים. ואחר כך כשבטלה הגזרה וחזרו לקרות בתורה, התקינו שיהא אחד קורא בנביא מענין הפרשה כ"א פסוקים בשבת.

ד ואף אם גם פרשה זו אינו כתובהא כמשפט כתיבת ספרי הנביאים בימי חכמי הגמרא, דהיינו על הגויל או על הקלף של עור בהמה טהורה ועשוי בגלילה כספר תורה כמ"ש ב"ד סי' רע"א, אעפ"כ (היו) יכולים להפטיר בה (אף בימיהם). שההפטרה לא נתקנה כלל שיקראוה בספר כשר, כמו שתיקנו בקריאת התורה לקרות בספר תורה כשר, אלא שאסור לקרותה על פה. ואף שבימיהם היה אסור לכתוב פרשיות פרשיות בפני עצמן כל שאינן ספר שלם ... אעפ"כ התירו לכתוב הפטרות משום עת לעשות לה' הפרו תורתך, שאין יכולת ביד כל צבור לקנות להם נביאים שלמים, ויתבטלו מקריאת ההפטרה לגמרי.

ואף שעכשיו שנתגלית מלאכת הדפוס והספרים בזול. אעפ"כ מותר להדפיס או לכתוב ההפטרות בלבדן, לפי שאף אם ידפיסו ספר נביא שלם על הנייר לא יהיה מותר לקרות בו אלא משום עת לעשות לה', כיון שאינו על עור בהמה טהורה ואינו עשוי בגלילה.

שוע"ר סי' תפח ס"ה

ואנשי כנסת הגדולה תקנו להפטיר בנביא בכל יום טוב בענינו של יום. וחכמי המשנה והגמרא ביררו ענין כל יום ויום בתורה ובנביאים.

מבית הגנזים ע' רלט-רמא

התני"ך של אדמו"ר ה"צמח צדק" – ההפטרות שיש בהם חלוקי מנהגים.

שו"ת תורת שלום סי' ב (ע' ו)

ועל דבר ההפטרות, ה"ק אדמו"ר זצוקללה"ה אומר רוב הפטרות על פי נוסח ספרד. וידוע דכל הדברים ה"א אצלם בקבלה עד כ"ק אדמו"ר הגדול זצוקללה"ה.

שם סי' ד (ע' טו-ז)

וכ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה ה"א אומר רוב ההפטרות כמנהג ספרדים. וארשום אותן הרשומות בזכרוני.

הוספות לסדור תורה אור

סדר ההפטרות שיש בהם חלוקי מנהגים.

בס"ד, בעזהי"ת, ממשיכה סדרת שיעורים בנושא :

קריאת התורה וההפטרה

נושא כללי זה מתחלק למספר נושאים פרטיים, שבהם ידונו השיעורים הבע"ל :

(א) תקנת קריאת התורה.

(ב) תקנת קריאת ההפטרה.

(ג) תקנת קריאת המפטיר.

(ד) הוספה על מנין העולים.

(ה) חובת שמיעת קריאת התורה.

(ו) ברכות התורה וההפטרה

(ז) עליית הקטן לתורה ולהפטרה

(ח) נמצא טעות באמצע קריאת התורה

(ט) כהן שמחל מלעלות ראשון לתורה

(י) קריאת שנים מקרא ואחד תרגום